

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทางทฤษฎี

ในการศึกษาเรื่อง โครงสร้างต้นทุนครั้งนี้จะมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือทฤษฎีต้นทุนการผลิต (Cost of Production) ต้นทุนการผลิตเมื่อพิจารณาในด้านของผู้ผลิตจะมี 2 ชนิด คือ

1. ต้นทุนทางตรง (Explicit Cost) คือต้นทุนการผลิตที่ผู้ผลิตจ่ายออกเห็นเป็นตัวเลขชัดเจนเพื่อการซื้อปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรเครื่องมือต่างๆ
2. ต้นทุนทางอ้อม (Implicit Cost) คือ ต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายออกไปจริงๆ แต่มีการลงทุนผลิตโดยผู้ผลิตเองดังนั้นต้องถูกนำมาคิดเป็นต้นทุนการผลิตสินค้าด้วย เช่น การประเมินค่าเช่าที่ดินของตนเองในกรณีที่นำที่ดินมาสร้างโรงงาน ทุนของตนเองจะต้องคิดดอกเบี้ยแรงงานของตนเองและครอบครัวจะต้องคิดเป็นค่าจ้าง บางที่เราเรียกต้นทุนแบบนี้ว่า ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

ดังนั้น ต้นทุนการผลิตทั้งหมด = ต้นทุนทางตรง + ต้นทุนทางอ้อม

ต้นทุนการผลิตทางตรงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) คือต้นทุนที่ไม่ได้ผันแปรไปตามจำนวนผลผลิต เช่นการสร้างโรงงานมีมูลค่า 1 ล้านบาทการที่ผู้ผลิตจะผลิตสินค้า 1 ชิ้นหรือ 1 ล้านชิ้น ต้นทุนการสร้างโรงงานก็เป็น 1 ล้านบาทคงเดิม

ต้นทุนแปรผัน (Variable Cost) คือต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต มักจะเป็นต้นทุนที่เป็นค่าตอบแทนของปัจจัยแปรผัน เช่น ค่าแรงงาน ค่าวัตถุดิบ ค่าขนส่ง เป็นต้น ต้นทุนชนิดนี้จะมีมูลค่ามากเมื่อผลิตสินค้ามาก และจะมีมูลค่าน้อยเมื่อผลิตสินค้าน้อย และจะไม่มีเลยเมื่อไม่มีการผลิตสินค้า

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการผลิตของบริษัทผู้ประกอบการแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่งในจังหวัดลำพูน และเป็นการศึกษาด้านการผลิตตามปัจจัยการผลิต เช่นค่าแรงงาน ค่าวัตถุดิบ และค่าเครื่องจักร จำนวนออกมาในรูปต้นทุนต่อหน่วยหรือต้นทุนต่อชิ้นงาน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วาทศิลป์ ศิริปัญญาวัฒน์ (2544) ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิตของอุตสาหกรรมผักและผลไม้บรรจุกระป๋องในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง วัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ ศึกษาปัจจัยการผลิตที่มีผลต่อการปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิต วิธีการปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิตของอุตสาหกรรมผักและผลไม้บรรจุกระป๋อง โดยการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมผักและผลไม้บรรจุกระป๋องในจังหวัดเชียงใหม่และลำปางจำนวน 20 โรงงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ อัตราร้อยละ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะทั่วไปของอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมผักและผลไม้บรรจุกระป๋องในจังหวัดเชียงใหม่ และลำปางเป็นโรงงานขนาดกลางที่มีจำนวนเงินทุนตั้งแต่ 10-100 ล้านบาท โรงงานขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีส่วนใกล้เคียงกัน จำนวนผู้ผลิตร้อยละ 85 ตั้งโรงงานอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่เหลือร้อยละ 15 ตั้งอยู่ในจังหวัดลำปาง สภาพปัจจัยการผลิต สภาพปัจจัยการผลิตโรงงานขนาดใหญ่มีความได้เปรียบในด้านกำลังการผลิตและฐานะการตลาดที่กว้างขวางกว่า ผู้บริหารโรงงานส่วนใหญ่ใช้เงินทุนในการประกอบกิจการเพื่อซื้อวัตถุดิบและการผลิตเป็นสำคัญ และใช้เงินทุนในการซื้อเครื่องจักรและปรับปรุงเครื่องจักรเป็นอันดับรองลงมา ทางด้านประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรม โรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่สามารถใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ทำการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงงานขนาดเล็ก การปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิต การปรับปรุงผลผลิตภาพด้านเทคโนโลยี สามารถสรุปได้ดังนี้ โรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ต้องการวัตถุดิบในปริมาณมาก ใช้การเลือกสายพันธุ์วัตถุดิบที่สามารถทำให้ผลผลิต 1 ไร่สูงและมีความต้านทานโรคมานำให้เกษตรกร ด้านงานซ่อมบำรุง โรงงานขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีการบริหารงานซ่อมบำรุง จะซ่อมบำรุงเมื่อเครื่องจักรขัดข้องเท่านั้น แตกต่างจากโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ซ่อมตามระยะเวลาการใช้งาน การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิต นำเทคโนโลยีสะอาดมาใช้ในการลดปริมาณน้ำใช้ในโรงงาน โดยการนำน้ำที่ผ่านกระบวนการผลิตแล้วในกลับมาใช้ใหม่ การประหยัดพลังงาน เกือบทุกโรงงานมีการประหยัดพลังงานด้านไฟฟ้าเชื้อเพลิงการตรวจสอบรอยรั่วอย่างสม่ำเสมอ โรงงานขนาดใหญ่ บางแห่งมีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลผลโดยเฉพาะขั้นตอนประมวลผลด้วยข้อมูลที่ได้การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงผลผลิตภาพการผลิต ผู้ประกอบการได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงขาดความต่อเนื่อง งบประมาณมีจำกัด ข้อจำกัดในฤดูกาลผลิต การให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงผลผลิตภาพจากรัฐบาลอยู่ในวงจำกัด

ดวงเดือน เหมือนหาญ (2544) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการส่งออกชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ ศึกษาภาวะและแนวโน้มในการส่งออกสินค้าชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการส่งออกสินค้าชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ นโยบายภาษีศุลกากรและนโยบายของรัฐบาลที่มีผลต่อการประกอบการอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคนิคทฤษฎีอนุกรมเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าการส่งออก โดยเป็นข้อมูลมูลค่าการส่งออกเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี 2536-2542 การศึกษาศักยภาพการส่งออกจะวิเคราะห์เฉพาะส่วนของแนวโน้มและความผันแปรตามฤดูกาล การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend) ใช้วิธี Ordinary Least Square การวิเคราะห์ความผันแปรตามฤดูกาล (Seasonal) ใช้วิธี Seasonal Decomposition สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์จะศึกษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยคิดออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์หรือร้อยละพร้อมค่าเฉลี่ยผลการศึกษารูปได้ว่าสินค้ากลุ่มแผงวงจรไฟฟ้าและอุปกรณ์มีแนวโน้มมูลค่าการส่งออกเพิ่มมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สินค้ากลุ่มชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าผลิตภัณฑ์ไอโซอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มมูลค่าการส่งออกเพิ่มมากเป็นอันดับ 3 สินค้าไดโอดมีแนวโน้มมูลค่าการส่งออกเพิ่มมากเป็นอันดับ 4 และตัวเก็บประจุไฟฟ้าแนวโน้มมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็นอันดับสุดท้ายจากการพยากรณ์พบว่าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 5 กลุ่ม มีแนวโน้มมูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นตามค่าของระยะเวลา แสดงให้เห็นว่าในอนาคตปริมาณการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น และเป็นสินค้าประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มรายได้จากการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ผลการศึกษาความผันแปรตามฤดูกาลพบว่าสินค้าชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีดัชนีฤดูกาลสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน และต่ำสุดในเดือนเมษายน ร้อยละ 61.10 ของผู้ประกอบการมีความเห็นว่าต้นทุนกระทบต่อศักยภาพการส่งออกของสินค้า ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ มีผลมากที่สุดและ ร้อยละ 22.20 มีความเห็นว่ามีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงต้นทุนในการผลิตในอนาคตเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.60 ระดับราคาสินค้า และคุณภาพของสินค้า ที่เป็นอยู่มีผลต่อการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศและแนวโน้มการส่งออกในอนาคตจะเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

อนุภาพ ธีรลาภ (2536) ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการผลิต และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมไทย มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อทำการประเมินและวิเคราะห์ให้ทราบถึงสถานภาพอุตสาหกรรมไทยและความต้องการที่แท้จริงของผู้ประกอบการในปัจจุบัน ใช้วิธีการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงงาน ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ อัตราร้อยละ ผลการศึกษารูปได้ว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีของสภาพประกอบการ พบว่าสถานประกอบการของเอกชน ร้อยละ 60 ให้ความสนใจเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงประสิทธิภาพ

ในการผลิตและลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 21 ให้ความสนใจในการดัดแปลงผลิตภัณฑ์ที่ผลิตอยู่ ร้อยละ 10 ให้ความสนใจการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ และ ร้อยละ 5 ให้ความสนใจการดัดแปลงและพัฒนากระบวนการผลิตจากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ร้อยละ 86 ของสถานประกอบการทั้งหมดสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ในระดับของการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และดัดแปลงผลิตภัณฑ์ ส่วนกิจกรรมทางเทคโนโลยีที่มีระดับสูงกว่านั้น สถานประกอบการมีความสนใจน้อยมาก เนื่องจากเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นและไม่มีความเหมาะสมในขณะนั้น อีกทั้งมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จได้น้อยมากเมื่อเทียบกับขีดความสามารถของตนเอง นอกจากนี้สถานประกอบการจำนวนมากยังคงพึ่งความช่วยเหลือด้านเทคนิคจากบริษัทร่วมทุนในต่างประเทศอยู่ การทำกิจกรรมวิจัยและพัฒนาของสถานประกอบการมีเพียงร้อยละ 44 เท่านั้นที่มีการวิจัยและพัฒนาในจำนวนนี้ร้อยละ 50 ทำการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการปรับปรุง ประสิทธิภาพการผลิตและดัดแปลงผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ร้อยละ 7 ทำการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ถือเป็นการวิจัยที่ไม่มีโครงการแน่นอนสำหรับสถานประกอบการที่ไม่มีการวิจัยและพัฒนานั้นร้อยละ 30 เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็น ร้อยละ 30 ขาดเครื่องมือ ความรู้ บุคลากรและเงินทุน ร้อยละ 25 เห็นว่าบริษัทแม่หรือบริษัทร่วมทุนได้ทำการวิจัยและพัฒนาแล้ว ร้อยละ 15 ให้เหตุผลว่าตนเองผลิตตามรูปแบบบริษัทต่างประเทศหรือบริษัทแม่อย่างเดียว สอบถามความต้องการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีของสถานประกอบการ พบว่า ร้อยละ 68 มีความประสงค์จะใช้บริการจากหน่วยงานภายนอก ได้แก่บริการทดสอบผลิตภัณฑ์ บริการสอบเทียบเครื่องมือ บริการฝึกอบรมทางเทคนิค ร้อยละ 32 ไม่ต้องการใช้บริการจากหน่วยงานภายนอกให้เหตุผลว่า สถานประกอบการของตนเองได้มีกิจกรรมบริการต่าง ๆ อยู่แล้วหรือได้รับความช่วยเหลือจากบริษัทแม่ เป็นต้น